

Společné prohlášení k svobodě projevu v online prostoru

Technologické inovace mohou ohrožovat práva, která si občanská společnost vydobyla napříč generacemi. Stejně jako nás platformy sdílené ekonomiky (např. Uber) nutí nově definovat práva zaměstnanců, tak nás digitální platformy jako sociální sítě podobně nutí nacházet, co v dnešní době znamená svoboda projevu.

Právní chápání svobody projevu se napříč západním světem velmi liší. Formulace svobody projevu v americkém prvním dodatku je zásadně odlišná od formulací běžně používaných v evropských lidskoprávních dokumentech. Tento rozdíl byl v minulosti nepodstatný, ale s narůstající mocí soukromých subjektů jako jsou Facebook či Twitter určovat podobu společenské debaty se stal naprosto klíčovým.

Zatímco dle amerického prvního dodatku zákonodárce nesmí přijímat zákony omezující svobodu projevu, dle české Listiny základních práv a svobod platí, že jsou svoboda projevu a právo na informace obecně zaručeny. Rozdíl spočívá v tom, zda jsou jedinci chráněni před omezením svobody projevu pouze ze strany veřejné moci, nebo i ze strany významných soukromých subjektů. Jsme přesvědčeni, že digitální platformy jsou dnes natolik rozšířené a mocné v určování veřejné diskuze, že je na čase podrobit je regulaci, která zajistí demokratickou kontrolu nad jejich vlivem a zaručí základní práva a svobody, která jsou pro demokratickou společnost nepostradatelná. Stejně jako už v minulosti státy, také digitální platformy mají dnes moc cenzurovat. Navíc mají moc šířit škodlivý a nezákonný obsah.

Platformy jsou v současnosti klíčovým fórem svobodné demokratické diskuze a proto je nepřijatelné, aby byla jejich podoba určována pouze komerčními zájmy. Je také nepřijatelné, že platformy rutinně upřednostňují ochranu své značky nebo dokonce názory svého vedení před ochranou svobody projevu. Je ústavněprávní odpovědností státu zajistit, aby občané na platformách mohli užívat srovnatelnou míru svobody projevu jako na ulici. Proto je potřeba zajistit, aby legitimní projevy na platformách nebyly omezovány a aby byly platformy bezpečným informačním prostorem. V současnosti platformy nenaplnují ani jeden z těchto cílů - prostřednictvím algoritmů s vysokou mírou chybovosti mažou řadu legitimního obsahu, zatímco i zjevně trestný obsah nezřídka prochází bez povšimnutí.

Jako občanská společnost, Česká republika i Evropská unie v současnosti stojíme před historickou výzvou. Musíme ochránit svobodnou demokratickou diskuzi v bezprecedentním sociálním kontextu internetu ovládaného dominantními technologickými korporacemi. Za tímto účelem si klademe tři cíle.

Společně vytvoříme vizi svobody projevu pro digitální dobu. Začneme expertní debatou a postupně budeme naši aktivitu otevírat široké veřejnosti. Cílem je formulovat vizi toho, jakou roli by platformy měly hrát v našich životech a v naší demokracii.

Vzneseme naši vizi při tvorbě evropského právního rámce pro digitální platformy. Evropská unie v současnosti projednává návrh Aktu o digitálních službách. Jde o globálně novátorskou regulaci, která bude mít vliv i daleko za hranicemi našeho kontinentu. Přineseme rozhodujícím politikům i úředníkům návrhy, které budou poučené předchozími neúspěšnými snahami o regulaci internetu a nenávistných projevů a které budou dostatečně ambiciózně implementovat naši společnou vizi.

Podpoříme svobodu projevu ve fungování české demokracie. Přineseme téma svobody projevu na digitálních platformách do důležitých expertních i politických kruhů; do sněmovny, na úřad vlády, na ministerstva, do médií. Představíme rizika spjatá s necitlivými zásahy do svobody projevu na online platformách a postavíme se proti zásahům veřejné správy do výkonu svobody projevu online, ať už jde o zneužívání pravomocí nebo neformální tlak na platformy.